

Asia: VN/6094/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta (uhka-arvio)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit oma-aloitteisesta tiedonluovutusoikeudesta.

-

Kommentit oma-aloitteisesta tiedonluovutusvelvollisuudesta.

Opetushallitus pitää kannatettavana, että ilmoitusvelvollisuuden ala määritellään mahdollisimman yksiselitteisesti ja rikoslain säännöksiin sitoen.

Mahdollisimman yksiselitteinen määrittely ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista teoista olisi perusteltu käytännön soveltamisen ja

ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien toimijoiden oikeusturvan kannalta. Samoin matalan kynnyksen kontaktointimahdollisuus poliisiyhteyshenkilöön

sekä koulutus lakimuutoksista sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille olisi

tärkeää.

Kommentit poliisin pyynnöstä tapahtuvasta tiedonluovutuksesta.

-

Kommentit oikeudesta ilmoittaa työntekijään kohdistuneesta epäilystä rikoksesta.

-

Muut kommentit.

Esityksen tavoite lisätä viranomaisten mahdollisuuksia ennalta ehkäistä ja estää vakavia väkivaltarikoksia sekä vahvistaa poikkihallinnollista yhteistyötä

on kannatettava. Samoin tavoite parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden oikeusturvaa ja turvallisuutta mahdollistamalla

palvelunantajille oikeus ilmoittaa työntekijöihin työtehtävien vuoksi kohdistuneista rikosepäilyistä, on kannatettava.

On myös kannatettavaa, että ilmoitusoikeus ja -velvollisuus koskisivat välttämättömiä tietoja, eikä esimerkiksi yksityiskohtaisia terveystietoja tulisi

luovuttaa, ellei se ole välttämätöntä. Tämä edellyttää, että viranomaisia ohjataan arvioimaan jokaisessa yksittäistapauksessa tiedon luovuttamisen

välttämättömyys. On tärkeää, että tietojen käyttötarkoitus poliisissa olisi sidottu vain uhkaavan teon arviointiin ja uhkaavan teon estämiseen, eikä

tietoja käytettäisi tätä käyttötarkoitusta laajemmin.

Esityksessä ehdotetulla siirtymisellä ilmoitusoikeudesta osittaiseen ilmoitusvelvollisuuteen on välillisiä vaikutuksia myös koulutussektoriin ja

erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammatilliseen koulutukseen. Tältä osin tulisi huomioida, koskeeko velvollisuus myös opiskelijoita ja miten

ohjausvastuu jakautuu oppilaitoksen ja työpaikan välillä. Sosiaali- ja terveysalan ammatillisessa koulutuksessa on keskeistä todeta, että

opiskelijoilla ei ole riittäviä valmiuksia tehdä itsenäistä henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhan arviota, minkä vuoksi vastuun tulee selkeästi

säilyä ohjaavalla ammattihenkilöllä eikä opiskelijalla.

Uhan arviointiin liittyvä sääntely jää esityksessä osin tulkinnanvaraiseksi, minkä vuoksi koulutussektorilla tarvitaan selkeät kriteerit ja käytännön

esimerkit ilmoituskynnyksen määrittämiseksi. Lisäksi sääntelyn yhteensopivuus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutussektorin välillä

edellyttää tarkempaa arviointia, jotta eri sektoreille ei synny keskenään ristiriitaisia tai epäyhtenäisiä velvoitteita. Sääntelyn toimeenpano edellyttää

kattavaa koulutusta ja selkeitä toimintamalleja henkilöstölle ja opiskelijoille, jotta velvoitteet voidaan toteuttaa yhdenmukaisesti ja oikeasuhtaisesti

käytännössä.

Ruonala Heidi
Opetushallitus